

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเพิ่มข้อความ “สถาบันสินเชื่อเพื่อประชาชน” ไว้ในป้ายด้านหน้าอาคาร
เหนือคำว่า “สถานธนาุเคราะห์”

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ที่ กค.๑๐๐๔/๑๑๕๓๙ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำได้ขอหารือกระทรวงการคลังในกรณีที่สำนักงานธนาุเคราะห์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการขอเพิ่มข้อความ “สถาบันสินเชื่อเพื่อประชาชน” ไว้ในป้ายด้านหน้าอาคารเหนือคำว่า “สถานธนาุเคราะห์” เพื่อปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ใหม่ในการบริการประชาชนว่าจะขัดต่อกฎระเบียบ กฎหมายด้านการเงิน หรือหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลังหรือไม่ อย่างไร

กระทรวงการคลังได้หารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็นในเบื้องต้นสรุปได้ว่า การเพิ่มข้อความ “สถาบันสินเชื่อเพื่อประชาชน” ไว้ในป้ายด้านหน้าอาคารเหนือคำว่า “สถานธนาุเคราะห์” ดังกล่าว เป็นการอธิบายข้อความเพิ่มเติมให้เห็นลักษณะของธุรกรรม โดยมีได้มีเจตนาให้ประชาชนสับสนหลงผิดคิดว่าสถานธนาุเคราะห์ประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ หรือธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ดังนั้น จึงไม่น่าจะขัดต่อมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากบริษัทเงินทุนใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในธุรกิจว่า “... “เครดิต”...หรือคำอื่นใดที่มีความหมายอื่นเช่นเดียวกัน...”

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อหาดังกล่าวเป็นประเด็นการตีความกฎหมาย ดังนั้น จึงขอหารือ ดังนี้

๑. การเพิ่มข้อความ “สถาบันสินเชื่อเพื่อประชาชน” เป็นการอธิบายข้อความเพิ่มเติมเพื่อให้ลักษณะของธุรกรรม หรือเป็นการใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อธุรกิจของสถานธนาุเคราะห์

๒. การเพิ่มข้อความดังกล่าวจะขัดต่อมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือไม่

๓. การเพิ่มข้อความดังกล่าวจะขัดต่อมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติสถานสินเชื่อท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือกฎหมายอื่น ๆ อีกหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว โดยได้รับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) ผู้แทนกระทรวงการพัฒนา

สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การเพิ่มข้อความ “สถาบันสินเชื่อเพื่อประชาชน” เป็นการอธิบายข้อความเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นลักษณะของธุรกรรม หรือเป็นการใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อธุรกิจของสถานธนานุเคราะห์ เห็นว่า มาตรา ๑๒^๑ แห่งพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ กำหนดให้ผู้รับจำนำต้องจัดให้มีป้ายคำว่า “โรงรับจำนำ” เว้นแต่ในกรณีที่เทศบาลหรือทางราชการจัดตั้งโรงรับจำนำขึ้นสามารถใช้คำอื่นแทนคำว่า “โรงรับจำนำ” ได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ โดยปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีการขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำในการขอใช้ชื่อ “สถานธนานุเคราะห์” แทนคำว่า “โรงรับจำนำ” แสดงให้เห็นว่า ชื่อ “สถานธนานุเคราะห์” เป็นชื่อเรียกโรงรับจำนำของทางราชการการเพิ่มข้อความอื่นใดถือเป็นส่วนหนึ่งของข้อความใหม่ที่ใช้แทนคำว่า “สถานธนานุเคราะห์” ดังนั้น การเพิ่มข้อความดังกล่าวจึงเป็นการใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อธุรกิจของสถานธนานุเคราะห์

ประเด็นที่สอง การเพิ่มข้อความดังกล่าวจะขัดต่อมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือไม่ เห็นว่า เนื่องจากมาตรา ๑๓^๒ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ฯ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากบริษัทเงินทุนใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในธุรกิจว่า “เงินทุน” “การเงิน” “การลงทุน” “เครดิต” “ทรัสต์” “ไฟแนนซ์” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกัน เว้นแต่ธนาคารพาณิชย์ หรือสำนักงานที่กระทำการแทนธนาคารต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ เจตนารมณ์ในการกำหนดข้อห้ามดังกล่าวเพื่อมิให้ประชาชนสับสนว่าการประกอบธุรกิจนั้นเป็นการประกอบธุรกิจตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว การที่สำนักงานธนานุเคราะห์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ต้องการเพิ่มข้อความว่า “สถาบันสินเชื่อเพื่อประชาชน” ไว้ที่ป้ายสถานธนานุเคราะห์ เพื่อปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ใหม่ในการบริการประชาชน นั้น โดยที่พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า “สินเชื่อ” ไว้ว่า คือเงินที่ให้เป็นหนี้ไว้ด้วยความเชื่อถือน และคำว่า “เครดิต” หมายความว่า ความเชื่อถือเกี่ยวกับความสามารถที่จะชำระหนี้ของบุคคลหรือสถาบัน ทั้งสองคำจึงเป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน ประกอบกับบทนิยามของคำว่า “การธนาคารพาณิชย์” และ “ให้สินเชื่อ” ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคาร

^๑ มาตรา ๑๒ ผู้รับจำนำต้องจัดให้มีป้ายคำว่า “โรงรับจำนำ” ตามลักษณะที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตกำหนด แสดงไว้ในที่เปิดเผยหน้าโรงรับจำนำ

ในกรณีเทศบาลหรือทางราชการตั้งโรงรับจำนำ เทศบาลหรือทางราชการอาจใช้คำอื่นแทนคำว่า “โรงรับจำนำ” ก็ได้ แต่ต้องเป็นคำที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำให้ใช้ได้

^๒ มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากบริษัทเงินทุนใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในธุรกิจว่า “เงินทุน” “การเงิน” “การลงทุน” “เครดิต” “ทรัสต์” “ไฟแนนซ์” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกันเว้นแต่ธนาคารพาณิชย์หรือสำนักงานที่กระทำการแทนธนาคารต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์

^๓ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

พาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ กำหนดว่าการให้สินเชื่อเป็นลักษณะหนึ่งของการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ เมื่อนำมาใช้เป็นชื่อหรือคำแสดงชื่อในทางธุรกิจ ย่อมทำให้บุคคลทั่วไปเกิดความสับสนและอาจเข้าใจว่าเป็นการประกอบธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น นอกจากคำว่า “สินเชื่อ” จะมีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “เครดิต” อันต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ฯ แล้วการเพิ่มข้อความ “สถาบันสินเชื่อเพื่อประชาชน” ไว้ที่ป้ายสถานธนาณูเคราะห์ยังอาจทำให้เข้าใจว่าสถานธนาณูเคราะห์ประกอบธุรกิจตั้งเช่นธนาคารอีกด้วย

สำหรับประเด็นที่สาม ที่ข้อหาหรือว่าการเพิ่มข้อความดังกล่าวจะขัดต่อมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติสถานสินเชื่อท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่สองแล้วว่าสำนักงานธนาณูเคราะห์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ไม่อาจเพิ่มข้อความ “สถาบันสินเชื่อเพื่อประชาชน” ไว้ในป้ายด้านหน้าอาคารเหนือคำว่า “สถานธนาณูเคราะห์” แล้วจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นที่สามอีก

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า การที่สำนักงานธนาณูเคราะห์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีนโยบายที่จะปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ในการบริการประชาชนให้เป็นรูปลักษณะคล้ายธนาคาร นั้น จะต้องคำนึงถึงการสื่อความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนด้วย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะการประกอบกิจการของสถานธนาณูเคราะห์ที่ประกอบกิจการโรงรับจำนำเท่านั้น

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๔๗

ฯลฯ

ฯลฯ

“การธนาคารพาณิชย์” หมายความว่า การประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามหรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้ และใช้ประโยชน์เงินนั้นในทางหนึ่งหรือหลายทาง เช่น (ก) ให้สินเชื่อ (ข) ซื้อขายตั๋วแลกเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด (ค) ซื้อขายเงินปรรตต่างประเทศ

ฯลฯ

ฯลฯ

“ให้สินเชื่อ” หมายความว่า ให้กู้ยืมเงินซื้อ ซื้อลด รับช่วงซื้อลดตัวเงิน เป็นเจ้าหนี้ เนื่องจากได้จ่ายหรือสั่งให้จ่ายเพื่อประโยชน์ของผู้เคยค้า หรือเป็นเจ้าหนี้เนื่องจากได้จ่ายเงินตามภาระผูกพันตามเล็ดเตอร์ออฟเครดิต

ฯลฯ

ฯลฯ